

Менингитиси су обољења изазвана различитим узрочницима који доводе до запаљења можданих опни. Болест угрожава здравље људи, а претежно се јавља код деце. Распрострањена је у целом свету.

Менингитиси се **најчешће** јављају као **појединачни-спорадични случајеви**, а ређе у облику епидемија у којима већином оболевају деца (у породици, дечијој установи или на дечијем одељењу).

На подручју Београда у последњих пет година региструје се просечно 142 (106-200) оболела од свих клиничких облика менингитиса. **Око 60%** регистрованих обољења чине **вирусни менингитиси**. Оболевање се региструје на подручју свих градских општина у виду појединачних случајева, без појаве епидемија током последњих пет година.

Узрочници менингитиса су различите врсте **бактерија и вируса**.

Од **бактерија** најчешћи узрочници менингитиса су Haemophilus influenzae tip B, Neisseria meningitidis и Streptococcus pneumoniae.

Као **узрочници вирусних менингитиса** најчешће се могу јавити ентеро вируси (Echo, Сохаскије), вирус заушача, малих богиња, овчијих богиња и др.

Извор заразе код бактеријских (гнојних) менингитиса је човек, оболели или клицоноша, а код вирусних (серозних) човек, оболели или вирусноноша.

Пут преноса инфекције код бактеријских менингитиса је капљични - директни контакт са оболелим преко капљица које се избацују при говору, кијању или кашљању. Индиректно заражавање може настати преко загађених руку и предмета.

Код вирусних менингитиса инфекција се преноси индиректним путем - преко загађених руку, предмета, преко контаминираних воде, хране, вектора и ваздухом.

Узрочници бактеријских менингитиса најчешће улазе у организам човека преко слузокоже носа и ждрела, а вирусних преко органа за варење и органа за дисање, коже и слузокоже.

Ризик за оболевање је највећи код новорођенчади, мале деце и особа са ослабљеним имунитетом.

Оболевање од менингитиса се јавља у току целе године, али су **бактеријски менингитиси чешћи током зиме и у пролеће, а вирусни током лета и почетком јесени**.

КАРАКТЕРИСТИКЕ ОБОЉЕЊА

Време од момента заражавања до појаве знакова болести је различито у зависности од проузроковача. Код бактеријских менингитиса износи највише 2-4 дана, код вирусних око 10 дана, а може и дуже.

Болест обично почиње нагло са повишеном температуром, фотофобијом, јаком главобољом, мучнином, повраћањем и појавом укочености врата.

Бактеријски менингитиси протичу са тешком клиничком сликом и код неблаговремено и неадекватно лечених могу да доведу до трајних неуролошких оштећења и смртог исхода (од 5 до 15%).

Вирусни менингитиси имају блажи ток и бољу прогнозу од бактеријских, тако да се највећи број оболелих излечи без последица.

КАКО ДА СЕ ЗАШТИТИМО ОД МЕНИНГИТИСА?

Да би се смањило ризик оболевања од менингитиса потребно је смањити густину смештаја деце у дечијим објектима уз чешће проветравање просторија и одржавање хигијене простора и хигијене руку.

Да би смо се заштитили од вирусних менингитиса треба избегавати купање у рекама и базенима чија вода није подвргнута контроли хигијенске исправности.

Против неких бактеријских менингитиса постоји вакцина: коњугована вакцина против Haemophilus influenzae tip B за децу узраста од 2 месеца до 5 година, полисахаридна вакцина против менингокока групе А и Ц за лица старија од 18 месеци и полисахаридна пнеумококна вакцина против пнеумокока (Streptococcus pneumoniae) за лица старија од 2 године. Вакцинацијом се значајно смањује оболевање од наведених менингитиса и појаве компликација.

Особе које имају повишену температуру, фотофобију, јаку главобољу, повраћање, укоченост врата и сл. треба одмах да се јаве лекару у циљу постављање дијагнозе, откривања евентуалног узрочника и адекватног лечења.

Оболеле особе треба изоловати у болници или код куће.

У случају појаве бактеријског менингитиса спроводи се хемиопрофилактика - заштита здравих лица из непосредног контакта са оболелим (породица, колектив) давањем антибиотика у зависности од врсте узрочника.

ВАЖНО ЈЕ ЗНАТИ

Менингитиси

Сумња на менингитис постоји код особе која нагло добије повишену температуру, фотофобију, јаку главобољу, мучнину, повраћање и укоченост врата.

Узрочници менингитиса су различите врсте бактерија и вируса. **Бактеријски** менингитиси дају тежу клиничку слику и могу да доведу до трајних неуролошких оштећења и смртог исхода. **Вирусни** менингитиси имају блажи ток и бољу прогнозу.

Оболеле особе треба **изоловати** у болници или код куће.

Код здравих особа из непосредног контакта са оболелим од бактеријског менингитиса спроводи се **хемиопротекција** – давање антибиотика у зависности од врсте узрочника.

Вакцинација лица против бактеријских менингитиса за које постоји вакцина значајно смањује оболевање, појаву компликације и смртности.

На подручју Београда региструје се појединачно оболевање од менингитиса. Око 60% регистрованих менингитиса је изазвано вирусима. У 2009. години **епидемиолошка ситуација је уобичајена и под контролом**

ГРАДСКИ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ БЕОГРАД

МЕНИНГИТИСИ ЗАПАЉЕЊЕ МОЖДАНИЦА

Како да се заштитимо?

Издавач: Градски завод за јавно здравље Београд
За издавача: Прим. мр сц. др Слободан Тошовић, директор завода
Аутори: Прим. мр сц. др Снежана Радивојевић
Прим. др Вељко Ђерковић
Др Божидар Љубић
Рецензија: Прим. мр сц. др Невенка Жакула

ГРАДСКИ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ БЕОГРАД
Ул. Булевар деспота Стефана 54а

Тел.: 011 / 3238-102
011 / 3235-610

Е-mail: epidemiologija@zdravlje.org.rs

Web site: www.zdravlje.org.rs

Београд, јуни 2010.